

7
 pia discretio et discreta pietas q̄
 subditos velut attrahē cordas nec
 mollescē nimis sinat nec lentescere
 p̄ desidia. nec supra modū tēdat ne
 rumpat̄ p̄ stoliditatē ⁊ insipientiaz
Opus p̄fecto plenū difficultatis.
 plenū p̄iculi et multe vigilie h̄ me-
 riti grādis et laudis excelle. nec de-
 erit pie postulantiū v̄dictio sp̄s q̄
 docet de om̄ib⁹ **E**t his ad extremū
 perpendere fas est q̄ periculosa sit
 indiscretis solitudo. quia cū cecide-
 rint nō habent subleuantē. **S**ecus
 in religionib⁹ b̄n̄ institutis reperit̄.
Hec habuit vt dicerē sup̄ questione
 p̄posita de non esu carnū. quanq̄
 breuitatis amor quedā intacta et
 quedā nup̄ tacta deserē cōpulerit.
Hec est laudabilis et in discretione
 libera sanctorū patrum abstinentia.
 quā et si peccator et secularis imita-
 ri nō valeo aut nō satis volo. vene-
 roz t̄m̄ in alijs am̄roz et colo vene-
 randam insup̄ colendam q̄ libens
 denuncio et libera voce defendo.
Sp̄s equidē ex hac pia seculitate
 fructū orationū suaz mihi p̄futurū
 apud illū qui iussit ne grauarentur
 corda n̄ra in crapula et ebrietate.
 om̄m n̄rm̄ **J**hm̄ xp̄m qui est b̄n̄d̄ct⁹
 in secula seculoz **A**men

Expl̄cit tractat⁹ de non esu carnū
 carthusien̄.

Sequūtur quedā p̄posi-
 tiones excerpte de lectōne cancella-
 r̄ij parisi. Anno d̄ni. **M**ccccxc. apud
 sanctū **V**ictorem occasiōe cuiusdā
 dubitationis in factō vni⁹ militis
 carthusiensis

Quertam⁹ nūc sermonē
 ad decisionē p̄dicte du-
 bitationis l̄ralis de velli-
 catione spicaz alienaz
 per discipulos xp̄i. an sc̄z illic fuerit
 vera ratio. et ex consequēti ad restitu-
 tionē fuerit obligatio. **I**ntroducū
 hec dubitatio q̄ l̄ralis est. **E**t vt in
 q̄sitōib⁹ aliq̄b⁹ nouit̄ factis fiat aliq̄
 satisfactio de obligatis ex furto v̄
 mutuo. si p̄ religionis ingressū sint
 immunes a soluendo. **S**upponam⁹
 in p̄mo descriptionē furti. **F**urtum
 est cōtractatio rei aliene inuito d̄no
Hec est succincta ⁊ geneneralis fur-
 ti descriptio. cui⁹ declaratio patere
 poterit ex corollar̄ijs sequētib⁹ sup̄-
 ponēdo q̄ dominiū rez̄ ē duplex.
 vni⁹ diuinū. aliud hūanū. **H**ūanū ē
 duplex naturale ⁊ civile seu politicū
 de p̄ scriptū est de deo. **D**ns vni-
 uersoꝝ tu es. de altero dicit̄ ap̄tus
 q̄ om̄ia n̄ra sunt. **E**t xp̄s. **P**rimum
 querite regnū dei et iustitiā eius et
 hec oia adficiēnt̄ vobis **D**e tertio
 scribūt̄ ip̄e leges civiles et canoni-
 ce sicut etiā scriptura sacra sepe ome-
 morat. **P**rimū fundat̄ in titulo cre-
 ationis et gubernatōis rez̄ sc̄dm̄
 in titulo caritatis et iusticie. tertium
 in regulis legis civilis et canonice

*compro de obligatōe ex furto
 vel mutuo*

*dominus vniuersoꝝ tu es
 de deo et altero*

An liceat ei qui gra
post peccatum. **D**icam^o ergo veluti
corollaria declaratiōe et declarati
ua psecutione. q̄ deo approbāte v̄l
iubēte detentionē vel cōtractatōez
cuiuscūq; rei nullū omittit̄ furtum
ab eo qui tale se habē scit approba
tione. Sic excusant̄ filij israel a fur
to dū spoliauerūt egyptios. Et intel
ligit̄ dū tal̄ vti et mouet̄ i hac spo
liatiōe auctoritate legis diuine. non
ppria libidine rapiendi. **D**icam^o v̄l
tra q̄ in abusu cuiuscūq; rei contra
legē dei omittit̄ aliquo mō furtum
qz fit q̄daz cōtractatio rei aliene q̄
scz est ip̄i dei. inuito eo. i. stradicē
te et vetante. **S**equit̄ q̄ qlibz iust^o
p̄t vti re qualibet sine furto. et hoc
vtendo fm̄ leges ip̄i caritatis. q̄a
fm̄ cā ē dñs oim oia possidens zc
Na oppositū. iā fieret extra carita
tē in cui^o titulo fundat̄ hoc dñium
Sequit̄ q̄ ois peccor q̄ abutit̄ crea
tura dici p̄t fur extra quēlibet iustū
qz abutit̄ re iustoz ip̄is nolentib^o
hūc abusū. **S**equit̄ q̄ vtens re que
a nullo p̄ tūc possessa est ciuilit̄ nō
est ex eo fur censend^o. qz qd nulli^o ē
occupāti cecidit̄. **S**equit̄ q̄ vtēs re
quā qlibet hz p̄ derelicta vel tāqz
p̄ derelicta fm̄ interpretatōez iuris
nō est dicend^o fur et hic fundat̄ ra
tionabilitas p̄scriptōis et iusta de
tentio rei q̄ prius fuit aliena. **I**usta
inquā nedū in foro cōtentioso h̄ cō
scientie. **S**equit̄ q̄ vtens re aliqua
in casu nccitatis extreme nō est cen
send^o fur. qz non fit hic cōtractatio
inuito dño fm̄ iuris diuini et natu/

natus est debitis

ralis. imo et ciuilis interpretationem
Cōcedūt em̄ i casu necessitatis oia
esse cōia p̄t in textu p̄nti sufficientē
fundatū est. **S**equit̄ q̄ vtens re mo
dici p̄cti q̄ quasi p̄ nullo reputat̄
nō debet ceteri fur. qz non iudicat̄
q̄ dñs hoc nō velit aut nō vellet si
hoc sciret. **A**tendit̄ aut̄ modicitas
p̄cti fm̄ p̄sonaz et rez et tēpoz
et aliaz circūstantiaz qualitatem.
aut fm̄ iuris aut dictaminis recte
rōnis interpretatiōē. qz qd vni pa
rū esset alteri multū reputat̄. **S**eq̄t̄
q̄ apli nō omittēbāt furtū in velli
catione spicaz qz res modici p̄cti
erat/ eos insup excusabat nccitas.
deniqz dño sciēte et volente hoc fie
bat. nā dñs oim ip̄e erat xp̄s. **S**eq̄
tur q̄ detētor rei aliene dū non hz
rez in sua ptāre vt illā restituat. sed
v̄l vi alteri^o vel aliū de sc̄s est impo
tens. ille nō dicit̄ tūc detinē inuito
dño. **I**us em̄ interpretat̄ q̄ dñs non
debet velle obligare tūc istū ad im
possibile p̄ tpe quo est sic impossibi
litas. qz nec deus sic obligat ad im
possibile. legi aut̄ dīne debēt ceterē
cōformari. **E**t hic fundat̄ quō pōt
absolui in foro cōscientie quis obli
gat^o ex furto absqz hoc qd statim re
stituatur. dū tñ habeat p̄positū de re
stituēdo tpe et loco iuxta q̄ aderit
facultas in toto vel in pte. **S**equit̄
q̄ detentor rei aliene si nō restituat
illā dū restitutō cederet in p̄iudiciū
et damnū manifestū creditoris nō
est fur appellād^o vt si nō reddat gla
diū furioso. **N**az restitutio que pro

hij fundat̄ cōtractatōez p̄cti

*inter
raritate
militar
ri alienā
iuris nat
one dñ hz
dat. differe
in p̄iudiciū
toze p̄ qz
nabilis sibi
la q̄ marie
ciuilit̄ obli
dant̄ creou
i casu tali v
in toto vel
damētalis
legēs ponū
rōctis p̄t
ri. et hec ear
nec valet all
status sui qz
tio. seq̄ detē
bonis alieni
tur q̄ sic san
ciuit̄ nō p̄t
larari qz sic d
piēs bonū no
saur. sic inu
pele orinet
hoc extra o
les q̄ extra
matoroz.
ferente vitā
alteri^o. et ita
furtū p̄prie
re que in poi
sequit̄ q̄ ob
v̄l ratione
p̄ rationabilē*

Inerare religionem

caritate instituta est contra caritatem
militare non dicitur. Sequitur quod detinetur
re alienam detinet eam invito domino secundum
iuris naturalis et civilis interpretationem
non dicitur huiusmodi sufficienter unde statim red
dat. differt nihilominus restitutionem
in studium vel in dandum ei cui debet
torum. pro quod alteri facit quod non vellet ratio
nabilem sibi fieri. Item quod aliter preter il
la que maxime servanda preferenda que est
civilis conditio si patet via defraudandi
dandi creditores. et si non redderet
casu tali unicuique quod suum est. et hoc
in toto vel in parte. Hec asserit est sicut
damenialis ratio quare doctores et
leges ponunt quod servus et obligatus
racionibus publicis non potest libere profite
ri. et hec eadem in casu non se ostendit
nec valet allegatio de diminutione
status sui quod iam non esset statim serva
tio. seu desitutio et destructio. si ex
bonis alienis fulcitur querere. Sequitur
quod sicut fama que est vita quedam
civilis non potest sufficienter pecunia men
surari quod sunt diversorum generum. Et sa
piens bonum nomen plus amat quam the
saurum. sic iniusta ablatio fame non pro
pria detinetur sub furto sed excedit ipsum
hoc contra detractores deo odibili
les et contra sparsores libelloz diffama
torioz. Sic inferri posset de au
ferente vitam liberi hominis vel uxorem
alteri. et ita de reliquis. propter quod
furtum proprie non dicitur de illis sed de
re que in possessionem cedere solita est.
Sequitur quod obligatur alteri ratione fur
ti vel ratione pecunie mutuate non
potest rationabiliter se reddere scienter et spon

CCCCXLIIII

te impotentem ad satisfaciendum vel
soluendum. pro quod aliter peccaret con
tra legem tam naturalem quam divinam et hu
manam de restitutione ablatorum vel de
bitorum solutione et de reddendo unum
cuique quod suum est. et de non faciendo al
teri quod sibi nollet fieri. Nec valet
allegatio quod ad frugem meliorem et al
tioris vite vult progredi. quoniam non sunt
facienda mala ut bona eveniant nec
aliquis ditandus est cum iactura aliena.
Sequitur quod obligatur pro eo modo non vo
lunt licite aliquid absolute unum reddat
perpetuo impotens satisfacere non ha
bita licentia vel consensu illius cui manet
obligatus. vel nisi alium de pateat proba
bilem modum ad satisfaciendum. potest tamen
vovisse sub conditione vel quantum in se
fuerit aut alio tali modo pro quod repu
taret hoc sibi vel in fraudem vel in
dolum quemadmodum de servis expressis
leges condite sunt. Secundo ubi nescienter
et quadam bona fide agnosceret vov
tum emittit quod tunc apparebit dum ad
insinuationem mali propter respiciet.
Sequitur quod obligatur ut dictum est non
est admittendum ad professionem facien
dam in aliqua religione nisi religio pro
se vel alios se obliget ad satisfaciendum
dum pro se profiteretur. Et ita rationalis est et
stabilis iure tam divino quam naturali et
humano fundata consuetudo que petit a
profiteri volentibus si liberi sunt et a de
bitis absoluti. contra quam institutio
ne si professio queratur fieri pro fraude
vel dolum profiteretur religio manet
libera ut posterius eundem abiciat. Si
autem religio sic ipsum obligatum prece

An liceat ei qui gra
vel prelo scienter admiserit. videt
ad solutionez obligata iuris inter/
statione. et si facultas suppetat ad
hoc cōpellenda p̄sertim si quitq̄ a
p̄fiteute suscepit. Sequit̄ q̄ taliter
obligat̄ si voueat absolute vel p̄fi
teat religionē ip̄e nō ducit̄ lege spi
rituāli sicut videt̄ dicē Ray. et sui
sequēs. **Nec** est in h̄ minor rō. imo
forte maior de obligato ad p̄sonā
singularem. q̄ de eo q̄ reipublice li
gat̄ est. **Pr̄** q̄ sp̄ūsanct̄ nō insti
gat ad p̄c̄m et ad furtū et ad agē
dū cōtra p̄cepta decalogi vel legis
naturalis. vñ q̄ talis p̄fessio cēt ob
latio deo de furto vel rapina et de
substantia paup̄is quasi qui vici
mat filiū añ p̄rez. **Et** alibi. **Ne** qui
edificatis syon in sanguinib̄. **Ver**
tū est q̄ obligat̄ reipublice vel ra
tione vsuraz̄ vel aliunde p̄t in casu
a gerente officii reipublice absolui
vel licentiari. sic p̄t fieri de obligato
sub incerto vbi f̄stitutio vaga q̄ in
p̄tos vsus habet fieri sola requirit̄
Et hic fortassis fuit intellect̄ aliq̄z
q̄ oppositū ad ea q̄ dicim̄ vñ sunt
posuisse. **Sequit̄** q̄ obligat̄ modo
dicto vouens intrare religionē d̄z
differre voti executōez quousq̄ cre
ditorib̄ satisfecerit. **Pr̄** q̄ alias im
pletio voti vergeret tūc in deterio
rē exitū. sic dicūt doctores de habē
te patrē in n̄itate cōstitutū cui p̄us
tenet̄ p̄uidere de necessarijs q̄ vo
tū religionis vel emittat vel emissū
adimpleat. **Sequit̄** q̄ obligat̄ mō

status est debitis

dicto plus impedit̄ stante tali obli
gatione religionē intrare q̄ obliga
tus alteri solo voto vel iuramento.
Pr̄ q̄ si q̄s iurass̄ sponte dare alte
ri cētū florenos q̄ vellet intrare reli
gionē. posset hoc facē nō soluendo
centū florenos q̄ mutaret iuramē
tū v̄l votū in melī. **Sec̄** ē vbi cōsur
geret obligatio aliunde ex furto vel
pecunia mutuata. **Et** h̄m hoc forte
possunt concordari doctores alii
qui qui videntur cōtrariari in hac
materia. specialiter **Sandus Tho**
mas sc̄da sc̄de quest̄. v̄l. **Sequit̄**
q̄ obligatus rōne furti v̄l cōmoda
ti si nō habeat vnde reddere de bo
nis. tenetur per industriam aut la
borē suū si p̄t adq̄rere vnde satisf̄
ctōne possit implere etiaz vbi viuē
dūz esset in statu longe inferiori q̄
status religionis existat. **Non** enim
omniū est volare ad alta montana
philoz̄ impeditis hac v̄l illa occa
sione alis ad hoc requisitis. **Alio**
quin cur nō similiter poterit seruus
ratiocinij publicis obligatus reli
gionēz libere p̄fiteri v̄l ad sacros
ordines p̄moueri. q̄d tñ oēs negāt
ego nō satis intelligo dissimilitudinis
rōne. **Sequit̄** q̄ si neq̄ de bonis suis
neq̄ de industria sua poterit iste sic
obligat̄ vñq̄ satisfacere. vel in to
to vel in parte et hoc probabiliter
appareat. ipse potest auctoritate v̄l
de licentia iudicis publici religionē
intrare. **Pater** quia potest cōt̄ bo
nis suis eadem auctoritate qm̄ ina

intrare religionem

nis esset actio quā inopia debitorū
excludit. **Et** hoc intelligendum ad/
huc videtur vbi persona est libera.
et vbi non currit lex v̄ consuetudo
q̄ non habentes vnde soluant lu/
ant in corpore. **Quemadmodū** ha/
bemus in illa muliere cuius duos
filios creditor rapuerat ad vendē/
dum pro satisfaciendo sibi. **Et** sic
forte accipit illud sapientis **Qui** fe/
nerat mutuū seruus est fenerantis.
Obligat enim talis ad laborandū
etiam personaliter vt pateat sibi fa/
cultas ad soluendum. **Nec** debet si/
bi fingere leuē q̄ in laborando pa/
tial detrimentum salutis anime sue
Raz in religione forsitan ex obedi/
entia magis habebit circa publica
q̄ male alliciētia laborem exercere.
Similit nec valet allegatio q̄ liber
est. et q̄ persona liberi hominis nō
potest pecunia compensari. quoniam
talis in casu sic se seruū fecit q̄ nō
solum potest in carcerem trudi sed
vita p̄uari sic suspēdia docēt furā
Rursus notetur historia vidue que
venit ad helizeum dices. **Ecce** cre/
ditor vēit vt tollat duos filios me/
os ad seruiēdum sibi. **quarti Regl.**
q̄rto. Sequit q̄ sic obligatus vt dī/
ctū est si facit aliqd vnde renunciet
bonis sue successionis. aut si distrī/
buat bona vnde pauper q̄ inhabī/
lis perpetuo ad soluendūz remane/
at. facit quidez stulte q̄ iniuste ap̄
deū et s̄m conscientiam. nihilomin⁹
apud forum publicū poterit hec

cccxxv

renunciatio seu distributio quādo/
q̄ valida reputari. quia nec serē iu/
diciū tale nih de manifestis. nec im/
probantur illic ea que non possūt
de fraude seu dolo conuinci. **Et** b
est laquens valde magnus si talis
non inuenerit homines esse bone
fidei illos quibus bona sua credē/
do vel donando dereliquit. **Postu-**
lat tamen equitas communis q̄ bo/
na fides publica vt talis apud iu/
dices relationem aliquam sup hac
querela si ad eos deducta fuerit in/
ueniat. **Primo** quia talis non erat
vsquequaqz liber vt faceret de re
sua quod volebat. cuz maneret ob/
ligatus ratione furti vel mutui. de/
inde talis si professionem attenta/
uerit facere. non eo ipso perdidit
ius succedendi ad hereditatez iure
propinquitatis euenientem. cum
professio nulla fuerit. ipso iure pre/
sertim reclamante. q̄ contradicente
rationabili cōsuetudine religionis
sibi notificata et expressa. et ex con/
sequente deficiente cōsensu mutuo
religiosorum quem ad hoc requiri
nemo dubitauerit. **Sequitur** q̄ si
obligatus hoc modo religionem
pouet vt fraudet creditores suos.
facit quidem stulte et iniuste. **vide**
tur nihilomin⁹ eidē cōsulēdū q̄ vo/
ta religionis quantum poterit etiā
foris manens impleat laborando
apud creditores et alios q̄ liber
fiat mundo. ac deinde subiciat col/
lum suū christi iugo. **Prima pars**

An liceat ei qñi grātia

nunc deducta est. et patet aliunde
p̄spicua ratione. qm̄ tota vna reli-
gio non debet minori gaudē p̄uile-
gio q̄ aliq̄s ad r̄ligionē illā admit-
tend⁹ sed religio illa manet sp̄ obli-
gata ad solutionē debitoꝝ q̄ cōtra-
xit nec excusat eū p̄fectio vite iā p̄-
fesse. ergo nec aliū excusabit p̄fectō
vite p̄fitende. **Adde** q̄ olim fuit er-
roz odemat⁹ parisi⁹ vni⁹ dicētis.
q̄ p̄ sustentationē vni⁹ pueri habi⁹
ad l̄ras sacras licebat spoliāre diui-
tes abutētes diuitijs et dare tali p̄-
spe p̄ficiēdi in republica. **Vide** at̄
si nō prim⁹ sit error dicentiū q̄ licitū
est nō soluere creditoꝝ debita
rōe furti vel mutui quatin⁹ hō trāf-
ferat se ad vitā altiorē. **Hoc** ei q̄
aliud ē q̄ creditoꝝ reb⁹ suis spo-
liare. **Si** aut̄ dixerit aliquis. nonne
talis intrādo religionē cedit bonis
suis om̄ib⁹ et ita satisfacit? **Aduer-**
rat q̄ hoc dicit q̄ est cedē bonis.
et sub qua recipit qualificatōe ap̄
iudices. **Jurat** em̄ cedēs bonis suis
q̄ si venerit aut venire potuerit ad
pinguiozē fortunā soluet in toto v̄l
in p̄te. ita q̄ quicq̄ lucrari vel h̄re
deinceps potuerit. sit adq̄situz suo
creditoꝝ q̄ si sponte se reddat im-
potētē vidē facile est q̄ peierat. **Ta-**
lis sic obligat⁹ si p̄fessus est religio-
nē quātū in se fuit. et hoc de cōsen-
su vxoris si fuerit maritat⁹ remanet
obligat⁹ ad votū castitatis. rema-
net etiā obligat⁹ modo dicto vt vo-
tū studeat ad effectū rōnabilē de-
tucē. et interim viuat sub regulis il-

⁹ est debitis

lius quā p̄fiteri credidit religionis
quātū circūstātie rez p̄mittē vide-
bunt. **Equum** est p̄terea vt credi-
tores p̄sertim non egentes red-
dāt se beniuolos exorabiles ad im-
pletionē voti sui debitoꝝ q̄ repen-
dat de⁹ vicē.

Explicit tractat⁹ de obligatione
furti vel alteri⁹ rei mutuate vel cō-
modate.

Anno. M. cccc. x. cra

stino annunciationis p̄suppositis
veritatib⁹. xij. p̄positionū p̄cedētū.
scilicet. x. et. xij. et altiaz decem sequē-
tū. **P̄supposito** insuper casu p̄u-
ponit p̄ f̄res carthusiē. cui⁹ inicitū
est. **Quidā** **Jobes** olim miles secu-
laris. **Et** finit. licet de ingressu qui-
dā dissentiar. **Deo** ego **Job.** **Can-**
cellari⁹ parisiē. indign⁹ ea q̄ sentio
de hoc casu et de septē dubijs sup̄
ip̄o formatis. **Scandalose** infideli-
ter et p̄uerse agūt q̄ circa hanc ma-
teriā sciēter variāt et corrupūt ma-
le narrādo casus veritatē dū a do-
ctoꝝ r̄sponsiones vel opiniones
inquirunt. p̄t̄z qz imponūt maculā in
gloria doctoꝝ quātū in eis est. q̄
tā se ip̄os q̄ alios in errorē ducūt:
Hoc p̄misi. qz vidī quedam scripta
nomini meo ascripta que truncate
recitata erant. ponendo p̄tē vnam
dimittendo alteram. **Vidī** insuper
dicta quorundaz magistrorū mihi
notozum que nunq̄ fuissent ab eis
posita si casus fuisset eis taliter.
qualiter mihi p̄sentatus. **P̄ter**

increate
tim in hoc q̄
repetere om̄ig
neri ad religio
to vel in part
quom̄ dā q̄ r̄
qz sonabāt al
itabar **Jobes**
cient satisfact
resignādo her
fratris nō fecit
suoꝝ credidit
tare illoꝝ iugio
r̄ q̄ r̄matione
hoc dictuz lat
verbis ip̄i dū
caute et min⁹
otraritas q̄
in meliori quo
modū inuenit
res vt vendē
statim soluent
creditoꝝ fecit
nez vel q̄ de
p̄ncipis q̄ arg
lent forte ant
cedente bone
agere voluiss
Et notē. xij.
iura positua
carthusiē. cē
nō vidēt se
diligent dū
ptionē **Jo.**
rūt creditoꝝ
posita an est
sūt. **Notē** x.
p̄ dicit iura
trāsā reput
notē q̄ iudic

Intrate religionem

tim in hoc q̄ dicūt illū militē posse
repetere coniugē suā nec in aliquo te/
neri ad religionis obseruatōz in to
to vel in parte **Legi** deniq̄ scripta
quorūdā q̄ vident̄ ideo p̄termilla
q̄ sonabāt aliter q̄z inquirens affe
ctabat **Jobes** miles nō videt̄ suffi
cientē satisfecisse deo et iustitie dum
resignādo hereditatē suā in manu
fratris nō fecit petito p̄us assensu
suoz creditoz vel saltē de auctori
tate illoz supioris vt pape vel alte
ri^o q̄ translationē poterat validare
Hoc dictuz satis innuit̄ esse vep̄ ex
verbis ip̄i^o dubiū dū dicit̄ q̄ minus
caute et min^o consulte zc. **Et** videt̄ eē
contrarietas quo mox addit̄. modo
tū meliori quo nouit̄. **Noterat** eniz
modū inuenire imo modos melio
res vt vendēdo totā hereditatē et
statim soluendo vel q̄ de cōsensu
creditoz fecissent dictā translatio
nez vel q̄ de auctoritate pape aut
principis q̄ erga creditoēs habuis
sent forte auctoritatē opellēdi eos
cōsentire bone equitati vbi p̄terue
agere voluissent aut aliquo tali mō
Et notet̄. **xxij. p̄positio.** **Notent** etiā
iura positiua de trāslatōib^o. **¶** **fr̄es**
carthusien̄. cū reuerentia loquendo
nō vident̄ se habuisse satis caute et
diligent̄ dū aſi p̄fessionē vel rece
ptionē **Jo. militis** nō interrogauer
ūt creditozes suos. et de trāslatōe
p̄dicta an essz valida nō informari
sūt. **Notet̄. xvi. p̄positio.** **Attēto** eo
q̄ dicūt iura ignorātiā sez latā aut
crassā reputari in doli vel fraudē
videt̄ q̄ iudex in foro exteriori re

cccxi

putabit p̄dictos fr̄es et **Jo. militez**
cū fraude et dolo p̄cessisse nisi suffi
cientē fuerit informat^o ex circumstan
tijs certis de simplicitate et bona fi
de p̄dictoz vt q̄ poterāt rōnabilē
et debeāt nescire modum altez se
habendi circa p̄dicta. **notet̄ eadem**
p̄positio. xvi. **Ad** ito illo q̄ statu
unt leges et cōsuetudines laudabi
les religionū de modis examinādi
aliq̄s si serui sūt zc. **Et** quō post an
nū vel terminū dñs pōt repetē suū
etiā vbi visus est p̄fessionē emisisse
forte vna fide quo ad fori exteriori
iudiciū. **Et** p̄ hec tria dca videt̄
esse sufficientē respōsū ad p̄mū du
bitū s̄m duplex iudiciū sez fori. **¶** **ptz**
em̄ q̄ ex circumstātijs respōsio trahē
da est tā apud deū q̄ apud hōies.
Attēdat p̄cipue si creditozes qui
mō cōquerunt fuerunt negligentes
ab initio de cōtradiciēdo dicte cessi
oni vel p̄fessionē vel si diligētes in
uēti sūt. **Scaret** in casu q̄ ingressus
fuisset licit^o et p̄fessio sequēs nulla
eēt. imo inualida et cassāda. **Exem**
plū satis trahit̄ ex p̄cedētibus vbi
q̄s p̄babilē credēt q̄ dñs su^o cui^o
ē su^o. vel creditozes oēs essēt mor
tui aut credēt p̄babilē q̄ placeret
eis su^o ingressus lz falleret. vel vbi
aliq̄ tali ignorātia p̄babili labora
ret p̄ testificatōez alioz aut aliūde
Qua ignorātia sic stante religionē
ingredereē. **ptz** istud in casu h̄. **Exa**
mineē ergo **Jo. miles** cū fr̄ib^o car
thusien̄. sup̄ ignorātia sua mō dco
Si fr̄es carth̄. poterāt et volet ant
in omnē euentū satisfacē p̄ **Jo. mi**

An liceat ei qui graua

lite tunc manet obligati nec est facta
fraus creditoribus. et ita professio va
let. Si autem nec poterant nec volebant
satisfacere nec consentiebant receptioni
Jo. militis nisi sub conditione implici
ta nec explicita quod esset liber a debi
tis. tunc professio non ligat fratres quoniam mi
litare possunt et potuerunt expelli. **Sz**
miles manet obligatus ad vota reli
gionis quoniamque et quocumque potuerit
illa implere quod fecit quod in se est de vo
uendo. **Exemplum de seruo.** qui post re
ductionem eius a professione emissa ad
dominum suum tenetur si fiat liber votum com
pletum. imo etiam si tunc fuit tunc eius tenetur
ad ea que potest seruare de votis religio
nis. ut castelle viuere et alia facere per que non
leuit vel tollit debitum domino seruitium.
Notetur. xxiii. propositio. **Notetur** hic di
stinctio quod votorum aliquid et quod ob
seruatum nunquam vergit in deteriores
exitum et illud si est tenendum. Aliud
quod obseruatum quoniamque vergeret in dete
riorem exitum. et per tunc non obseruandum
est si per alio tempore non vergit in deteri
orem exitum sua obseruatio. et tunc li
gat. **Et** secundum hoc patet quoniam votum serui
obligat et quoniam non. **Et** ita de milite
hec dubitatio ablata est a dictis me
is alias circa materiam hanc quantum
vidi per copiam. **Si** repiat per sufficientem
examinationem quod fratres carthuse. rece
perunt et detinuerunt dictum **Jobem**
militem in fraude creditorum ipsi et eo
rum monasterium censendi sunt obliga
ti ad satisfaciendum creditoribus quantum
potest. **Notetur** propositio. xvi. et secundum hoc
facile est videre quoniam dictum **Jo.** non potest
edere carnes nec vxorem repetere etc.

et est debitis

Notetur modus dispensationis quam ad
uersarij prehendunt habuisse qualiter in
fine vult quod redeat obligatus etc. **Sz**
te casu nostro videtur quod nulla spes sit in
Jo. milite ad satisfaciendum credito
ribus nisi prehendendo ius successionis
ad causam vxoris. **Et** cum successio
ne illa possit eque petere quesando in
monasterio carthuse. per procuratores. ido
neos et imploratisque auxiliij superiorum.
sicut extra consulem tibi videtur quod ma
neat et viuat ouersando monastice
in claustro suo. per salute anime sue. scilicet
dala religionis sue et aliorum. necnon
accusationes peccatorum contra vota sua
caute declinando. alioquin videat ne
amans periculum pereat in illo. **Item**
vero ipse **Job** miles sit nunc habilis
ad succedendum vel vxori sua. quod nihil
hic inquirere. nihil hic respondeo.
Notetur. xxij. propositio super hac re.

Sequitur cedula.

Uniuersis patres leas
inspecturis **Job** de bellomonte re
ctor vniuersitatis magistrorum et schola
rii parisiensi studentium salutem in domino se
perpetuam. **Notum** facimus quod anno domini
Mcccxxviii. die **May** preterita est no
bis ex parte domini **Cancellarij** ecclesie pa
risiensi. cedula quodam papirea continens
casum quendam cum rationibus et decla
rationibus super dicto casu per eundem dominum
cancellarium et alios infra scriptos sacre
theologie vicere vniuersitatis profes
sores cum subscriptionibus eorumque per
eorum manus proprias. **Qui** quod cedula
et subscriptione tenor sequitur in hec verba

intrare

Quo olim
obligat
bonorum
sui ac princip
in man' fr
vltus credito
tib' sic q' ac
caute p'nu
pis et sui q'
deberet et fat
videlicet mili
et suum et ab
si vite desoer
tates religio
nasterio facti
et soleniter p
nos acten' m
sterio carthu
tutor ordi
verba interr
solur' si ab
deniq' de q'
ad singula lin
iudo ad vltim
satisfactio vt
via cellis p
nasterij rudi
si aliq' hox
relaueris p
ne expelli. p
nis q' statuo
et paup' salu
est. minime r
suis q' p' t
satisfacti et
in monaster
cogit frat
infortuniam
ab hostib'

Intrare religionem

Quondam olim miles secularis multis obligatus debitis post cessionem omnium bonorum suorum quam fecit in presentia domini sui ac principis terre ea resignando in manus fratris sui germani ad opus et usum creditorum suorum ipsius scilicet ignoratibus. sic quod accepta a prefato fratre suo eadem promissa sub sigillo prefati principis et sui quod de prefatis bonis solvenda deberet et satisfacere creditoribus eius videlicet militis quondam prefati. ipse et coniunx eius abstractionis ut asseruit vite desiderio pari se voto licentiam religionem petierunt. Hec in monasterio sanctimonialium ubi recepta et solenniter professus per novem fere annos actenus mansit. Ipse quoque in monasterio carthusien. ubi secundum formam statutorum ordinis carthusiensis. et in hec verba interrogatus: Si liber es. si absolutus. si absque incurabili morbo. si denique de carnalibus satisfecisti. Respondit ad singula singillatim quod sic. Sed ad iudicium ad ultimam interrogatorem modo satisfactiois ut promissum est super videlicet via cessionis prefate. Ad quod post monasterium respondit in hec verba. Scias quod si aliquo horum de quibus interrogatus celaveris poteris etiam post professionem expelli. Post hec secundum formam ordinis et statutorum prefatorum tanquam nudus et pauper susceptus et solenniter professus est. minime reclamantibus creditoribus suis quibus per tunc vel interim non fuerat satisfactum. et hinc per septem fere annos in monasterio perseveravit. Interea contigit fratrem prefatum quondam militis infortunium quodammodo incidere ut videlicet ab hostibus suis caperetur unde impos-

ccccv

tes videret factus ad exequendum quod promiserat de satisfactione pro fratre suo milite prefato. Post hec autem mortuus est socer ipsius quondam militis pater videlicet olim uxoris sue. vni persuadentibus quibusdam sanguineis eius ac propinquis occasione ut eis videbatur aliquam rem habita tanquam iure propinquitatis ac legitime successionis ex parte uxoris sue quondam prefati. monasterium suum contra prohibitionem Prioris sui ad petendum bona quondam soceri sui defuncti. Et ut inde solvenda debita sua exiit et ad seculum reuersus habitum suum dimisit carnes comedit et vota professionis sue multipliciter violavit. Et notandum quod in patria illa scilicet in terra ollandie gelrie et brabantie religiosi tales succedunt parentibus vel monasteria pro eis. Sequitur in cedula memorata. pro supposita veritate casus sicut promissum est. quem casum sub alijs terminis quodam alias apud multos de vniuersitate parisiensium. variaverunt dum eorum opiniones inquirerent. propter quod non est mirandum si tunc vno modo quodam responderunt et nunc aliam dant rationem. quia eisdem interim allegatibus dicunt ea que sequuntur et que vera reputantur doctores infra scripti. Primo quod miles olim de quo fit sermo inconsulte satis religionem ingressus et incaute receptus est. Ex quo presertim quia cessione bonorum suorum fuit incauta neque sufficiens pro liberatione sua a manu creditorum suorum scilicet debuissent citius reclamasse. Secundo quod professio quam solenniter fecit non obstante quod inconsulte ingressus et incaute susceptus sit ligatus eum de iure

An liceat ei qui grana
tam positius q̄ diuino ad vota re-
ligionis. **Tertio** q̄ neuter coniugū p̄-
fatorū p̄t alter post diuortium ex mu-
tuo consensu et approbatione ordinarij
celebratū. ac post professionē desup
solennit̄ factā repetē. **Quarto** q̄ si
cut neuter p̄t alterz repetē post di-
uortium ac professionē. sic nec bona q̄
alteri eoz siue monasterio ex parte
p̄sone interim adq̄sita sūt seu adq̄ri
digerit in futurū. debent alteri seu
monasterio ei⁹ tanq̄ alteri⁹ coniu-
gis coheredi deseruire. **Quinto** q̄
prefatus olim miles nimis incōsub-
te et inordinate et illicite sic a mo-
nasterio suo recessit. pei⁹ q̄ ac p̄cu-
losi⁹ reiecto habitu suo foris rema-
net. et q̄ de necessitate salutis om̄i ter-
giuēsatione postposita. q̄ntorū reuer-
ti tenet ad monasteriū. et resumpto
habitu sub disciplina quā p̄fessus ē
dege regulat. **Attēto** p̄cipue q̄ ma-
nēdo extra monasteriū nō ē idē mi-
les habilior ad soluedū. imo min⁹
q̄ intra manēdo. **Sexto** et vltio q̄
attētis p̄missis p̄fessio olim militis
p̄fati quā fec̄ in religioe non obui-
at directe et de p̄ se obligatōni po-
ri q̄ añ creditorib⁹ extitit obligat⁹.
⁹ p̄ om̄s māet eis obligat⁹ vt añ. sic
q̄ si ip̄e tpe r̄ceptōis sue ad ordinē
aliq̄o secū apportauit. aut interim.
aut in futurū monasteriū p̄fati de
bonis ei⁹ p̄cepit. p̄ t̄to saltē sp̄ te-
nebit satisfacē creditorib⁹ monachi
sui donec plenarie eis fuerit satisfi-
ctū. **Sequit̄ in cedula** Sic sc̄tio ego
Johs de Gersonno cancl. parisi. in
dign⁹. in cui⁹ testimoniū me subscri-

t⁹ est debitis

p̄si in p̄nti cedula p̄pria manu. **At**
tētis etiā additōib⁹ circa p̄dicta q̄s
eadē manu mea scripsi Anno dñi. **M.**
cccc. xxi. Maij. Ego petr⁹ de dyer
reyo mgr̄ in theologia cōformiter
ad dñm **Cancell.** in hac materia sc̄-
tio. in cui⁹ testimoniū hic me scri-
psi. **Ego Jordanus** morim mgr̄ in
theologia cōformit̄ ad dñm **Can-**
cell. in hac materia sc̄tio. in cui⁹ te-
stimoniū hic me subscripsi. **Ego Jo-**
hānes dachoz mgr̄ in theologia
cōformit̄ ad dñm **Cancl.** in hac ma-
teria sc̄tio. in cui⁹ rei testimoniū
me hic subscripsi. **Mihi fr̄i Guilbno**
de bunulla sacre theologie immeri-
to p̄fessori videt̄ q̄ dicit̄ miles de-
sit p̄fessus nec p̄t vxorē repetē. q̄n-
imo cogēdo redire ad monasteriū
et ibidē viuē sub disciplina regulari
In cui⁹ signum hic me manu p̄pria
scripsi. **Ego mgr̄ Guilhelm⁹ de ran-**
dis sacre pagine p̄fessor fateor p̄-
p̄ntes q̄ dicit̄ miles de q̄ casus sup̄-
ponit. vere ⁊ realit̄ est p̄fessus. et
obligat̄ ad obseruatiā regularē sui
ordis. ⁊ cōsēdo ē religiosus. nec p̄t
ampli⁹ repetē vxorē licite. si que tñ
debita añ ingressū religiois dictus
miles vel ei⁹ vxor cōtraxerit. dico
q̄ si sit possibilitas soluendi ip̄e vel
ip̄a tenent̄ vel manualit̄ laborādo
in monasterio vel ex hēditate p̄na
q̄ alicui eoz possit succedē p̄ mortē
alicui⁹ parētū solue p̄dictoz. **Sup**
hac materia pla possint allegari h̄
dimitto causa breuitatē. **In cui⁹ rei**
testimoniū hāc dēfinitoz p̄pria māu
scripsi **Ego De. baardi** doct. i theol.

Intrare religionē

cōformiter ad dñm Cancellariū
ad alios magfos in theologia q̄
in hac materia deliberauerūt. idē
oīno ego sētio **Ego** fr̄ **Stephan⁹**
sacre theologie professor ac mini/
ster sācti maturini piſien̄ ordis ſcē
trinitatis et redēptionis captiuo
rū cōformiter cū opione magfī **Jo**
hānis de garſonno Cācell̄ ecclie
piſien̄ delibero **In** cui⁹ rei testimo
niū signū meū māuale hic apposui
Anno dñi. M. cccc. x. **Ego Petrus**
de nogeto magf in theologia sen
tio debitū et salubre vt miles oliz
p̄fessus redeat ad religionē sub
obſuantia regulari. manēs nihilo
min⁹ creditozib⁹ vt p̄mittitur vel
conuentus p̄ eo. hec p̄pria manu
Ego Petrus de Arrēch magf in
theologia cōformit̄ ad dñm cācel
lariū p̄fatū in hac materia sentio.
ſtante veritate casus eo inō quo
poſitus est in folio p̄cedētī. vna
cū q̄buſdā circūſtantijs mibi p̄ ſi
dedignos ozetenus exp̄ſſis vtpo
te q̄ cellio bonoz. ingreſſus religi
onis amboz cōiugum et diuturna
eoz manſio in p̄fatis religionib⁹
nō latebāt creditoēs ſed eis nota
erāt hec om̄ia. neq̄ p̄tūc reclama
bant. q̄q̄ etiā bona dictoz coniu
gū ſi fuiſſent debite collecta cōſer
uata et diſtributa. videbant̄ ſuffi
cere ad ſatiſfaciēdū creditozibus
infra ſatis opeten̄ termios **Mibi**
dñico parui ſacre theologie indi
gno p̄fessozi videſ ſalua oī corre
ctiōne ac dicti olim militis reuerē

CCCxxvij.

tia. q̄ ipi militi nūc aſſerēti. ſe ſic
intraſſe religionē ad finē talē vel
talem nō eſt credēdū. nec ip̄e licite
illam religionem ſic egredi potuit
ſicut de ſacto egreſſus eſt. et vltra
q̄ nec etiā vxozē et bona ſucceſſio
nis ſupius tacte. pōt licite repetē
ſeu retinere nomie p̄prio. ſcriptum
manu p̄pria **Ego** mathe⁹ **Roeder**
ſacre theologie p̄fessor indignus
ſuppoſita veritate casus p̄miſſi et
circūſtantiāz eiūſdē in forma qua
ponūtur. ſentio cōformiter ad deli
berationē dñi Cancellarij ſup̄ po
ſitam **In** cui⁹ rei testimoniū hanc
deliberationē meam p̄pria manu
ſcripſi et nomine meo ſignauī **In**
quoz testimoniū nos **Johs** r̄cōz
vniuerſitatis p̄fate p̄ntes litteras
ſigilli **Rectoziē** dicte vniuerſitatis
appenſione duxim⁹ muniēdas. **An**
no et die quibus ſup̄.

Finis volumē tertii operū dñi Johis garſō

Cancellarij piſien̄ imp̄reſſuz p̄ me
Johem koelhoeff de Lubeck Co
lonie ciuē **Anno gr̄e. M. cccc. xxxij**

Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page. The text is arranged in two columns.

LANDES-
UND STADT-
BIBLIOTHEK
DUSSELDORF

Glückseligkeit und Sumirung mala behaicho etc

M Theol x Lohgg ^b

